

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorake ulice številka 16. — Z urednikom se mora govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati: šeststopenjska petič-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Velja za Ljubljano v upravništvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gid., za četrt leta 2 gid. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 113.

V Ljubljani v sredo, 20. maja 1885.

Tečaj II.

Kaj potem?

Sprava med Anglijo in Rusijo je skoro kakor že gotova. Nekateri listi vedó sicer pripovedovati o nekotih ovirah pri določevanju afganske meje in o raznih mnenjih obeh držav o tem kočljivem vprašanju, a navzlic tem glasovom smemo smelo trditi, da se bode Anglija uklonila ruskim zahtevam. Saj je sivolasi premier Gladstone konečno srečno prišel do spoznanja, da se mora Indija braniti na nje lastnih mejah. Vender!

Da je sprava gotova, o tem smo skoro po polnem uverjeni, a uverjeni smo tudi, da bode ta sprava imela posebne posledice. Rusija naučila se je marsikaj pri tem razporu, in z vojaškim svojim bistrim pogledom uvideli so državniki ob Nevi, da bi Rusija pri slučajni vojski z Anglijo imela prestati mnogo ovir, da bi pri marsikaterem koraku, kateri bi bil opasen ruskim interesom, ne bila mogla ovirati Angleške. Te ovire skušala bode gotovo Rusija takoj po dovršeni spravi odpraviti, Rusija postavila bode na dnevni red vprašanje glede Dardanel.

Kdor je le površno sledil poročilom o angleško-ruskem razporu, dobro vé, kako velika važnost se je pripisovala Dardanelam. Trdilo se je tedaj, da bi angleško-ruska vojska ostala omejena le na Azijo, a to samo tedaj, če bi Angleška brigala se kaj za nevtralnost Dardanel ali bi jej Turčija zabranila prehod. A vsak količkaj bistroumni politik spoznal je že tedaj, da bi si Angleška v slučaju vojske z Rusijo s silo priborila prehod skozi Dardanele, in težko da bi se jej bila mogla Turčija uspešno nasproti postaviti. To vedeli so najbolje v Petrogradu, in zaradi tega se bode tudi od ruske strani postavilo to vprašanje na dnevni red. Pisane pogodbe in nepri-

stranost slabotne Turčije so pač premalo jamčenje za nevtralnost Dardanel; Rusija želi, naj bi se Dardanele izročile materijelnemu varstvu vseh vele-sil: Vse vlasti naj bi odposlale nekovo število vojnih ladij v obrambo Dardanel. Da, ruski listi po strani celó svetujejo, naj bi se tam ustanovila postaja ruske mornarice.

To bi bila silno važna novotarija. Vzemimo, da se uresniči prvi načrt, po katerem naj bi vse evropske vlasti čuvale nad Dardanelami. Če bi se v tem slučaju unela vojska med Anglijo in Rusijo, branile bi evropske vlasti Dardanele, nikakor bi ne dovolile Angleški prehod skozi Dardanele, ker bi se s tem napala Rusija v Evropi, in to morajo zabraniti evropske vlasti, čuvarji evropskega miru. One dve državi bi morali skončati svojo vojsko samo na azijskih tleh. Če bi se pa drugi načrt uresničil, da Rusija ustanovi tam postajo svoje mornarice, bi to za Angleško se vé da ne bilo koristno, vender tudi nikakor ne ravno nevarno ali škodljivo za Evropo; saj bi vlasti vselej lahko zahtevale od čuvarja Dardanel, da se drži sklenjenih pogodb ter si iz te pozicije ne kuje koristij.

Če Rusija doseže uresničenje vsaj jednega teh načrtov, kar gotovo namerava, ukrepila bode nasproti Angleški v toliko svojo moč, da se jej nikdar ne bode bati poraza od Angleške na azijskem ozemlju, izimši da se jej domači rodovi z Angleško združeni postavijo nasproti.

Nov francoski zakon.

Novije zakonodavstvo prizadevalo si je v vseh državah, da spravi v veljavo zakone, kateri bodo skrbno varovali življenje in imenje državljanov pred ono brezozirno druhaljo, pred socialisti in anarhisti, katerih grozni nastopi in postopanje

je v slednjih letih pretresalo vse sloje človeške družbe. V istini strogi so ti zakoni, a vender veje v njih še prizanesljivi duh, sočutje s sodržavljanom, z zločincem, katerega je morda zapeljala priložnost; vse zakone prošinja vodilna misel in človekoljubno načelo, da bode kazen zboljšala zločinca, da morda postane naposled vender še rabljev, koristen član človeške družbe.

To načelo zavrglo se je pred nekaterimi dnevi v francoskih zbornicah. Tam uvelo se je načelo, da se mora škodljiva oseba odstraniti. Mnogo je trebalo časa, predno je tako strogo načelo moglo preobvladati človekoljubne namene zakonov; skozi štiri leta branili sta se zbornici sprejeti tak zakon, v slednjem času še le podelila se mu je veljava. In morda bi se to tudi še zdaj ne bilo zgodilo, da niso volitve pred durmi, večina naroda pa od tega zakona pričakuje ugodnih vplivov in posledic. Poslanci sprejeli so ta zakon takó rekó le bolj iz bojazni pred izgubo svojih poslaniških sedežev; in tako se je zakon proti recidivistom (zločinci, kateri ponavljajo zločin) sprejel s 329 proti 79 glasom.

V naslednjem hočemo si nekoliko natančneje ogledati strogi ta zakon. Namen temu zakonu proti recidivistom je, da se francoska očisti vseh škodljivih oseb, pri katerih ni prav nikakega upanja, da bi se zopet poboljšale, da bi postale človeštvu koristni članovi. Ljudje, kateri so bili v teku desetih let zaradi ponavljanja nekaterih zločinov in prestopkov opetovano kaznovani, pošljejo naj se iz dežele proč, za vse življenje naj se odvedó na oddaljene naselbine. Ta zakon se uporablja pri zločinu ropu, tatvine, goljufije in zlorabe zaupanja, kakor tudi pri prestopkih zoper nramnost, privajeno beračenje in postopanje. Ta zakon pa ima tudi strogo določilo proti prikrivalcem zločincev;

Listek.

O električni razsvetljavi.

(Berilo na korist «Národní soli».)

(Dalje.)

Dokler torej učenjaki niso izumili drugih, prikladnejših in cenejših priprav za dobitve električnih tokov, na splošno uporabo električne luči nikakor ni bilo misliti. To vprašanje pa je sedaj ugodno rešeno. Z dinamo-električnimi stroji, kakoršne so izumili Gramme, Edison, Hefner-Alteneck in drugi, dobivamo z lehka in primeroma prav po ceni tako jake električne toke, kakoršnih bi z baterijami težko kedaj dobivali.

(Govornik popiše potem v fizikalnem kabinetu nahajoči se dinamo-električni stroj Grammova sistema, omenja le prav kratko temeljnih zakonov, ki so pri tem veljavni ter kaže z mnogimi poskusi, kako jake električne toke daje ta stroj. Po tem pa nadaljuje.)

Kako pa prirejamo električno luč?

Teoretično in deloma tudi praktično vrši se

to na prav jednostaven način. Jaz vzamem dva priostrena oglja, in sicer ne dva oglja od lesa, ampak od koksa, ki je bolj trden in boljši elektrovod ter zvežem vsakega z žico prihajočo od električnega stroja. Dokler obeh ogljov ne spravim v dotiko, električni krogotok ni sklenjen; ako pa se z ogljom dotaknem družega, sklenjen je tok, in elektrika, vzbujena v stroji, prehaja z oglja na ogelj. Potem pa smem oglja tudi za nekoliko milimetrov vsaksebi oddaljiti, in tok se vender ne pretrga. Pri tem pa se tvori med ogljema zeló svetel plamen, neprestano švigaje z oglja na ogelj — to je električna oblokovna luč.

Kaj je vzrok temu plamenu? — Kakor je znano, stavijo različna telesa prehodu elektrike nek upor; čez nekatera telesa elektrika sploh ne more prehajati, imenujemo jih slabe elektrovođe, čez druga pa z lehka prehaja, to so dobri elektrovođi. Kovine na pr. so sploh dobri elektrovođi, steklo, svila, smola in plini pa slabi elektrovođi.

Ta upor imenujemo vodilni upor. Vsako telo, bodi še od tako dobro vodilne snovi, stavi

električnemu toku vender nekaj vodilni upor, ki je tem večji, čim daljše je to telo in čim drobnejše ali tanše je. Električni tok pa zmagaje vodilni upor pretvarja se v toploto.

Čim tanši je elektrovod na kakem mestu, tem večji je njegov vodilni upor, tem večja pa se razvija na istem mestu tudi toplota. Oglja se dotikata sprva le v nekaterih točkah, torej se razvija na njihovem dotikališči precejšnja toplota, v tej toploti se razbelijo posamezni ogljeni kosci. Ko pa potem oglja nekoliko oddaljimo, tvorijo ti odtrgani in razbeljeni ogljeni kosci nekaj most, čez katerega prehaja elektrika. V navadnem zraku zgorevajo odtrgani ogljeni kosi, v prostoru brez zrakú, ali pa v prostoru napolnjenem z zrakovino, ki gorenju ne služi, na pr. z dušikom, pa se le razpršujejo.

Plamen, katerega med ogljema opazujemo, je torej le sestavina odtrganih in do svetlega razbeljenih ogljenih majhnih delov.

Vsled tega odtrgovanja se oba oglja krajšata vender takó, da ostaneta vedno nekoliko priostrena. Čudno pri vsem tem pa je to, da se

ta zakon je prvi, v katerem se prikrivanje kot prestopek zaznamuje in kaznuje.

V članu 4. naštevajo se zločini in prestopki, pri katerih se kaznjeneц pošlje v dosmrtno prognanstvo, če je bil zaradi njih večkrat kaznovan. Ti slučajji so: 1.) Dvakratna obsodba v prisilno delo ali zapor; 2.) jedenkratna obsodba v prisilno delo ali zapor, ali dve obsodbi v več kot trimesečni zapor zaradi tatvine, goljufije, zlorabe zaupanja, prestopka zoper javno pravnost, privajenega zapeljavanja nedoletnih k razbrzdanemu življenju, zaradi potepuštva in beračenja; 3.) štirikratna obsodba v zapor zaradi zločina ali zaradi v točki 2. navedenih prestopkov v več kot trimesečni zapor; 4.) sedem obsodb, izmed katerih sta se vsaj dve, v gori navedenih točkah nastete in druge zaradi potepuštva ali odstranitve iz propisanega bivališča zvršile, se vé da sta dve teh obsodb več kot tri mesece znesle. Potem našteva se še nekaj podrobnejših določil, kedaj se kdo sme kaznovati zaradi potepuštva in neopravičenega odhoda iz svojega rednega bivališča.

Kakor rečeno, francoski narod pričakuje od tega zakona mnogo dobrega; in gotovo temu tudi nihče odrekal ne bode, osebito velika mesta čutila bodo blagodejen njegov vpliv. Z velikim veseljem pozdravlja ta zakon osebito Pariz, kjer so v slednjih letih nastale v nekaterih predmestjih take razmere, zločin se je vršil na zločin, a policija ni mogla opraviti nič, ker je bilo vse predmestje polno prikrivalcev zločincem. Prikrivanje postalo je v nekaterih pariških predmestjih uže obrt, in celo razširjen obrt, kateremu se niso mogle staviti meje; s tem zakonom se bodo odpravili ti odnošaji. Zakon ta je sicer strog, a kedo bode štel postavodavnim možem v zlo, če so za nekaj časa odstranili se od humanih načel, da s tem vender koristijo milijonom svojih so-državljanov.

Doposlal se nam je naslednji oklic:

Dragi rojaki!

V drugič gremo pod grof Taaffe-jevim ministerstvom po minuli šestletni dobi k volitvam za državni zbor. Tako dolgo se še ni držala nobena vlada, odkar so nam presvitli cesar podelili ustavne pravice, kot sedanja.

Gotovo najboljši dokaz, da načela te vlade, ki hoče vsem narodom biti enako pravična, najbolje ugajajo naravi, željam in potrebam razno-narodne avstrijske države.

Zatorej nas z radostjo in zaupanjem napolnuje slovesno v prestolnem govoru izrečeno zagotovilo, da bo sedanja vlada z vstrajnostjo in vdanostjo za državno blaginjo nadaljevala nastopljeno pot, da začeto delo dovrši. Nadaljevalo se bo torej prizadevanje, da se doseže vsem enako koristno ravnotežje v državnem gospodarstvu; posebno pa, da se po polnem vresniči po ustavi vsem narodom zagotovljena narodna ravnopravnost kot pogoj prave ustavne svobode, kot pogoj resnične sloge in bratovstva med raznimi narodi te države.

pozitivni ogelj, t. j. tisti, s katerega prehaja pozitivna elektrika na družega, primerno dvakrat hitreje krajša od družega, ako sta le oba jednako debela. S časom se na konceh oba razbelita in začneta žareti, vender opazujemo na pozitivnem nekoliko večjo temperaturo. Oblokovni plamen ugasne sam ob sebi, ako je s časom postala razdalja med ogljema prevelika; užge pa se le takrat, ako prideta oglja zopet v dotiko in se potem nekoliko vsaksebi potegneta.

Temperatura v oblokovnem plamenu je tolika, da se v njem topé vse kovine in nekatere v njem tudi zgorevajo in se razhlapé. Lepe iskre staljenega železa opazujemo, ako podržim v plamen kos železne žice. Kar zadeva svetljivost oblokovnega plamena, uvrstiti moramo električno luč koj za solnčno, ter je najmočnejša, najintenzivnejša med vsemi lučmi, katere se je naučil človek si dosedaj prirejati. Fizeau in Foucault, dva imenitna francoska učenjaka, sta po svojih merjenjih našla, da ima električna luč polovico takó jako svetljivost kakor solnce, dočim znaša svetljivost Drumondove plinove luči le 0.007 in ona mesečne luči le 3 milijonine solnčne svetljivosti. To pa

Našim poslancem bo pa še posebna naloga, da se tudi nižjim, pod prejšnjimi tako imenovanimi liberalnimi vladami po polnem zanemarjenim stanovom, in to: kmetu, obrtniku in delavcu, kolikor mogoče, zboljša težavno življenje, da se dopolnijo in olajšajo pota trgovini in prometu po zgradbi naši deželi potrebnih železnic, da se posebno nam izpolni dolgoletna želja za stran dolenske železnice, in da tudi naša dežela dobi potrebne kmetijske in obrtnijske šole.

Res, da nam iz raznih nemških krajev na ušesa doni krik ene stranke, ki v imenu nemške kulture in nemške hegemonije zahteva zatiranje naše narodnosti in našega jezika in s tem zatiranje našega dušnega in materijalnega napredka; ki v istem hipu, ko izreka avtonomijo posameznih dežel in kraljestev za pogubno državni moči, dela na ocepjenje Galicije in Dalmacije od sedanje državne zveze in po tem takem na omajanje samostalnosti in moči naše čestite Avstrije, ki je zdaj edina bramba, edini ščit našega deželnega in narodnega bitja.

Kakor nas pa ti, za človeško omiko nečastni pojavi silijo k skrajni opreznosti, tako nas zopet tolažijo in habré pravicoljubni, patrijotični glasovi od druge nemške strani, iz tabora nemških konservativcev, povdarjajoči na podlagi naše sv. vere pravico, spravo in ravnopravnost vseh avstrijskih narodov. Takim Nemcem radi podamo svojo roko in bomo z njimi ter v prijazni zvezi z našimi slavjanskimi so-državljanji delali za blagostanje nas vseh, ter na srečo in slavo skupne naše domovine Avstrije po lepem gáslu našega presvitlega, vse svoje narode enako ljubečega vladarja: *Viribus unitis.* (Z združenimi močmi.)

Ako so pa to naša načela, katerim gotovo vsi radostno pritrjujete, potem ne bo treba dolzih premislekov, kake in katere poslance bomo volili v ta državni zbor. Kdo bi nas mógel v njem primerneje zastopati in bolje delati na to, da se nameni, v prestolnem govoru naznačeni, dosežejo, ko isti, kateri so za ista načela vkljub velikanskim težavam zvesto in vstrajno uže delali v pretekli dobi državnega zbora ter dejansko dokazali, da so tej nalogi kos.

Može, ki Vam jih priporočamo za poslance, uže poznate iz skušnje mnogih let in veste, da se moremo na-nje po polnem zanašati. Vsi so naši rojaki, čestiti in spoštovani v domovini in drugod. Oni so po polnem nezavisni in torej lahko brez straha in brez stranskih oziriv zastopajo naše koristi zgolj po svoji vesti in svojem prepričanji.

Tudi drugod, kakor je vidno iz javnih glasil, bodo stari poslanci državnozbornske desnice, ki so ji bili zvesti, zopet voljeni. S temi svojimi starimi zavezniki ponové naši dosedanji poslanci še krepkeje prejšnjo trdno zvezo v nepremagljivo brambo proti vsem sovražnim napadom na naše pravice in v dosego tega, kar je naši državi, naši deželi in našemu slovenskemu narodu potrebno.

Saj nas skušnja uči, da posamezen poslanec, naj si je še tako moder in delaven, v državnem zboru sam ne opravi ničesar; le od složnega ravnanja naših poslancev v prijateljski zvezi z enakomislečimi poslanci drugih dežel je upati dobrih vspehov.

Izrekli so se pa tudi vprašani zaupni možje za sedanje poslance, za nekatere soglasno, za druge z odločno večino.

Centralni volilni odbor vam torej po vsestranskem prevdanku z dobro vestjo soglasno priporoča stare poslance — izimši Ljubljamo, kjer se je gosp. Peter Grasselli, župan ljubljanski, iz službenih oziriv poslanstvu opovedal.

Centralni volilni odbor se trdno nadeja, da se boste

je treba takó razumevati, da izhaja iz vsakega ploskovnega dela polovico toliko jaka svetloba, kakor iz isto tolikega dela na solčnem površji. Svetlivost in temperatura električne luči pa sta zavisni od jakosti in napona električnega toka.

Električne toke moremo vspešno primerjati tekoči vodi, k čemu nas napeljuje uže izraz „električni tok“. — Mislimo si potok. — Po njem mora voda teči v malem ali pa v velikem padu, vode morebiti je v njem malo ali pa veliko. Potoki hudourniki imajo velik pad, in postanejo nevarni, ne toliko zaradi množine vode, ampak zaradi nje velikega pada, velikega napona, in so tem nevarnejši, čim več vode drvi po njih strugi. — Tudi pri električnih tokih imamo razločevati množino, pretakajoče se elektrike, kar zaznamujemo z izrazom „jakost toka“, in napon tega toka, vsled katerega postane sposoben, zmagovati večji vodilen upor. Na prepočasno tekoči vodi, če je je tudi precéj veliko, ne moremo mlina nastaviti, ampak treba je vodo pred mlinskim kolesom zajeziti, da priteka na kolo v večjem padu. Isto je pri električnem toku. Da dobimo od njega ugodne učinke, mora biti dovolj jak, to je, mora se po elektro-

po tem priporočilu vsi ravnali, zvesto držali se narodne discipline, dobro znajoč, da s trdno disciplino tudi mala vojska zmaga, brez discipline pa velika propada. Naj vam bodo v tem izgled ravno naši dosedanji poslanci, na katerih trdni slogi in disciplini so se brez vspeha razbijali sovražni levičarski napadi.

Bodi še dostavljeno, da vse te poslance — razven onega za ljubljansko mesto — vam je priporočal uže naš nepozabljivi stari voditelj, zdaj uže v božjem miru počivajoči rajni g. dr. Janez Bleiweis, čegar spomin nam je svet in čegar gásló: „Vse za vero, za dom, za cesarja“, nam bodi tudi zdaj naše edino vodilo.

Kandidatje, katere Vam volilni odbor priporoča v soglasno izvolitev, so:

I. V kmečkih občinah

dné 28. maja t. l.

- Za sodnijske okraje: **Ljubljanska okolica, Vrhnika, Velike Lašče, Ribnica, Litija in Zatičina:**
gosp. Karel Klun,
kanonik in deželni poslanec v Ljubljani.
- Za sodnijske okraje: **Kamnik, Brdo, Kranj, Loka, Tržič, Radolica in Kranjska Gora:**
prevz. gosp. grof Karel Hohenwart,
tajni svetovalec Nj. Veličanstva, predsednik najvišjemu računskemu dvoru in graščak v Ravnah na Notranjskem.
- Za sodnijske okraje: **Postojina, Bistrica, Senožče, Vipava, Logatec, Lož in Idrija:**
gosp. Adolf Obreza,
posestnik in deželni poslanec iz Cerknice.
- Za sodnijske okraje: **Novo Mesto, Krško, Kostanjevica, Črnomelj in Metlika:**
gosp. Viljem Pfeifer,
posestnik in deželni poslanec.
- Za sodnijske okraje: **Kočevje, Trebnje, Žužembek, Radeče in Mokronog:**
svitli knez Ernst Windisch-Grätz,
bivši državni poslanec.

II. V mestih in trgih

dné 2. junija t. l.

- Za **Ljubljano**, ki voli 2. junija, in za **obratno in trgovinsko zbornico**, ki voli 3. junija vsled soglasnega sklepa volilnega shoda dné 19. maja:
prevz. gosp. grof Karel Hohenwart,
tajni svetovalec Nj. Veličanstva, predsednik najvišjemu računskemu dvoru in graščak v Ravnah na Notranjskem.
- Za **Postojino, Idrijo, Vrhniko, Lož, Radolico, Tržič, Kamenik, Kranj in Loko:**
gosp. dr. Josip Poklukar,
posestnik in deželni poslanec v Ljubljani.
- Za **Rudolfovo (Novo Mesto), Višnje Goro, Krško, Kostanjevico, Črnomelj, Metliko, Kočevje in Ribnico:**
g. grof Albin Margheri,
graščak v Otočci pri Rudolfovem.

Centralni volilni odbor v Ljubljani

dné 20. maja 1885.

Luka Svetec, dež. poslanec; Iv. Murnik, dež. odbornik; Peter Grasselli, župan in deželni poslanec; dr. Josip Vošnjak, deželni poslanec; dr. Karel vitez Bleiweis Trsteniški, dež. poslanec; Luka Robič, dež. poslanec.

vodu pretakati zadostna množina elektrike, in ta mora imeti zadostni napon.

Navadna galvanska baterija nam daje tudi neprenehoma tekoče električne toke, a ti imajo premalo elektrike in premajhen napon, torej z njimi ne moremo narediti električne luči. V ta namen bi morali sestaviti vsaj 40 prav močnih galvanskih členov, na pr. Bunsenovih, in pri vsem tem bi še ne dobili takó intenzivne luči, kakor je naša.

Iz povedanega pa je tudi dalje razvidno, da ne more imeti vsaka električna luč iste svetljivosti in da je ta v prvi vrsti zavisna od jakosti in napona v to razsvetljavo služečih tokov. Naša luč bode imela na pr. toliko svetlivost kakor 500 do 600 navadnih parafinskih sveč, od katerih 6 tehtá pol kilograma. Dandenašnji pa prirejajo z dinamo-električnimi stroji uže luč, katere svetljivost znaša do 20 000 in še več normalnih sveč.

Kakor sem uže omenil, ugasne električni plamen sam ob sebi, ako je postala razdalja med ogljema vsled odtrgovanja posameznih koscev prevelika. Da luč delj časa sveti, treba je torej oglja v istem razmerji približevati, v katerem zgorevata.

(Dalje prihodnjé.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Shod cesarjev se bode vendar le vršil. Iz Petrograda poroča se v angleške liste, da se vrše med tamošnjim in dunajskim dvorom tajni dogovori o shodu cesarja Frana Josipa in cara v meseci septembru. Kot kraj shoda se imenuje Isl.

Tuje dežele.

Laški list „Unità Catolica“ nagovarja v daljšem članku laškega kralja, naj zapusti Rim ter si izvoli za svojo prestolico Napolj. List meni, naj kralj prepusti Rim papežu, sam pa naj se preseli v Napolj, tako se bode poravnal vedni prepir med papežem in kraljem. Svoj članek sključuje „Unità“ z besedami: „Zakaj se ne naseli kralj Umberto v Napolji ter ne povzdigne tega mesta v stolico? Če bi ta hraber sklep sklenil in izjavil, da prepusti Rim njegovemu pravnemu knezu, zagotovljeno mu je veselo priznanje ne samo od 29 milijonov Italijanov, marveč tudi od 200 milijonov katolikov vsega sveta.“

Iz Londona se poroča, da je hotela angleška vlada poslati svoje častnike v Afganistan, da si ogledajo utrdbo Herata, a ruska vlada je odločno vložila proti takemu postopanju svoj ugovor.

Iz Kahire se poroča, da se zdaj vlada resno trudi, da bi zatrla roparstvo. Vlada bila je delj časa zelo nebrizna, in roparske tolpe so se mogle tako zelo pomnožiti, da se zdaj skoro vsak teden morajo odposiljati na Delto in v górenji Egipt močni vojaški oddelki na lov proti roparjem. Ta krivda vendar po vsem ne zadeva domače vlade. Prva skrb Angležev bila je, Arabijeve čete razpoditi ter jih napraviti po polnem nevarne. Prvi smoter so dosegli: danes ni egiptovske armade, a drugega smotra niso dosegli. Pri Mahdiji je zdaj 10- do 15000 nekdanjih egiptovskih vojakov, ostali pa so se združili v tolpe ter pričeli ropati po deželi; te je treba najprej odpraviti. Pretečeni teden izreklo se je več obsodb na smrt. Preki sod razširil se je čez vse južne provincije. Varnost je zdaj sicer nekoliko večja nego je bila pred meseci, a trebalo je v to svrhu mnogo žrtev. Pred kratkim še napala je tolpa sestojeca iz 30 mož, domov se vračajočega bogatega posestnika ter ga oropala več stotin guinej.

Dopisi.

Z Gorenjskega, 19. maja. [Izv. dop.] (Poštena taktika!) Pač je pravo pogodil g. prof. Šuklje, ko je o svojih protivnikih trdil, da jim ugaja sleherno sredstvo, če se le dá uspešno porabiti proti njemu in njegovi veljavi. Lavorov vane v tej neplemeniti borbi si je pa vsekako priboril „Slov. Narod“ s svojo notico o „odličnem sodelovanji“ njegovega bivšega sotrudnika. Kdor je količkaj pazljivo zasledoval naše novinarsko slovstvo, znati mora, da je baš g. Šuklje pričenshi od l. 1873 do septembra 1883, tedaj celih deset let, vestno podpiral „Slov. Narod“ z uvodnimi članki in jako zanimivimi podlistki. Na svoja ušesa čul sem dostikrat ranjkega Jurčiča posebno toplo izjaviti se o tem marljivem in spretnem sodelavcu. Toda pozabljivi sedanji urednik „najstarejšega“ slovenskega dnevnika je samovlastno zmanjšal pisateljsko delavnost Šukljejevo na ubogih deset člankov, spisanih proti nagradi tekom 16 mesecev!! In kako je bilo s to „nagrado“. Resnica o tej stvari je, da je meseca decembra 1882 predsednik „Národne Tiskarne“, dr. Val. Zarnik, povabil nekoliko odličnih pisateljev v razgovor, kako pomagati hiraščemu „Slov. Narodu“. Nevesele skušnje izučile so občinstvo, da uredništvo nikakor ni bilo kos svojemu novinarskemu poklicu. Mašilo je zevajoče predale svojega lista s suhoparnimi poročili o raznih veselicah, shodih in društvenih sejah, izvirnega blaga pa je bilo čedalje manj. Tedaj je dr. Zarnik predlagal, naj se vsak izmed povabljenih zaveže, tekom vsakega meseca spisati vsaj dva uvodna članka, in izrecno je naglašal, da se bode

plačala mala svotica za vsak članek ter da nihče se ne sme odpovedati dotični nagradi. Predlog je bil sprejet, vsi navzoči so se zavezali v tem zmislu, vsi zastavili so svojo besedo — a glej, jedini prof. Šuklje jo je držal! Sedaj pa se ujeda „Slov. Narod“, da je bil g. Šuklje prejemal nagrado, katere po dr. Zarnikovem predlogu in po jednoglasnem sklepu povabljenih niti odbiti ni smel! Ob enem pa je skrbno zamolčal, da je g. Šuklje preje vedno zastonj bil sodeloval pri listu. V očigled takemu postopanju pač ne vemo, kaj bi rekli. —l.—

Domače stvari.

— (Odlikovanja.) Nj. veličanstvo cesar blagovolil je v priznanje zaslužnega delovanja pri gradnji tržaškega pristanišča podeliti višjima nadzornikoma južne železnice v Trstu Frideriku Bömchesu kot načelniku in Josipu Hainischu viteški red Fran Josipovega reda, dalje inženirjema omenjene družbe Josipu Krauseju zlati križec s krono za zasluge in Juriju Moraittiju srebrni križec za zasluge.

— (Imenovanje.) Okrajno sodnije pristav v Kameniku gosp. Ivan Pächler imenovan je okrajnim sodnikom v Trziči.

— (Najnovejša sodba „Slovanova“ o prof. Šukljetu.) Dne 2. aprila t. l. je g. Šuklje pisal v „Ljubljanski List“ takó: „Čisto jasno je, da Dolenjske brez neobhodno potrebne ji železnične proge nobena človeška sila ne reši materialnega pogina in posledice njegove, narodne smrti. Toliko važnosti pripisujem dolenjski železnici, da bi za njo zamenjal celó marsikatero načelno koncesijo. Če bi vlada stopila pred naše poslance, v jedni roki utrakvistično uredbo učnega jezika na ljubljanski realki, v drugi pa železnično zvezo našega glavnega mesta z obrežjem Kolpe in Lahinje, ter dejala nam: „Volite, jedno ali drugo vam je na izbero“, — niti za trenotek se ne bi premišljeval, z obema rokama segel bi hlastno po materialnem dobičku. Morda se bode zopet kak narodni puritanec v „Slovanovem“ taborju razljutil nad to odkrito izpovedbo; toda nikakor se je ne sramujem in pripravljen sem, braniti jo tudi z narodnega stališča. Kajti imovit narod, če se je sploh kedaj zbudil iz duševnega spanja, pridobi prej ali slej ono spoštovanje svojemu jeziku, katero mu gre po božjem in človeškem zakonu. Če pa je gospodarstvo njegovo uničeno, če je ljudstvo nazaj potisneno v bédno in siromaštvo, potem nimajo politične in narodne koncesije zanj nobene prave cene, in siromaka odškodovati s koščekom ravnopravnosti je kruta ironija, podobna oni, če hromega človeka vabiš — na plesno zabavo.“

Tako misli prof. Šuklje; drugače pa sodi resnicoljubni „Slovan“ v zadnji svoji številki. „Koliko časa je tega (tako piše „Slovan“), kar smo čitali v „Ljubljanskem Listu“ Šukljeto izpoved, da bi on, če bi se mu na jedni strani ponudil materialni dobiček (Šuklje je povedal, kateri dobiček), na drugi pa kaka narodnostna koncesija (Šuklje je koncesijo določil), z obema rokama pograbil po materialnem dobičku (ne vsakem, ampak na tanko zaznamovanem dobičku). Tu imate moža, čisto kakor je v resnici!“ (Gotovo, tu imate pa tudi modrega „Slovana“, ki bi hotel rešiti uboge Dolenjce pretečega jim materialnega pogina z „utrakvistično uredbo učnega jezika“ na — ljubljanski realki.)

„Oseba kandidatova (Šukljeto) — tako nadaljuje „Slovan“ — nam je malenkost, pač pa ne moremo in ne smemo prezreti načel, katerih reprezentant je ta kandidat. Ta načela so slovenski narodnosti nevarna (!), v pravem (!) pomenu besede so strupena (!!) načela, in Bog nas obvaruj, da bi c. kr. krivi prerok z dunajskega gimnazija („Slovan“, da veste, je jedini pravi prerok!) zvalil obilnejšo stranko k sebi, kot se mu je do sedaj posrečilo. Ako dospé profesorja Šukljeta krivi politični nauki do veljave, potem so šteti dnevi Slovenstva.“ (Čujte! šteti so dnevi Slovenstva, če dobi Dolenjska svojo železnico, in pozneje ljubljanska realka utrakvistično uredbo učnega jezika — rečemo pozneje, saj gosp. Šuklje sam piše: „Imovit (a ne berašk) narod pridobi prej ali slej spoštovanje svojemu jeziku, katero mu gre po božjem in

človeškem zakonu.“ „Slovan“ tega stavka ni videl.)

„Do sedaj smo živeli (tako „Slovan“ dalje modruje) v veri, da je narodnostni in duševni razvoj nekaj uzornega (to vemo tudi mi, a vemo tudi, da lačnemu narodu pomagajo malo uzori „Slovanovi“), ki se nikakor ne sme pokladati na tehtnico, kakor sladkor in kava po prodajalnicah! (Hoče li kaj tacega „Slovan“ Šukljetu pripovedovati? Revček!) Profesor Šuklje (!) je drugega mnenja: materialni dobiček je prva in najvažnejša stvar, in tudi narodnost se ima temu dobičku podvreči. (Kde je to „Slovan“ našel?) Tedaj pa, kadar je človek v stiski, ali bi se odločil za narodnost ali pa za cvenk, tedaj naj z obema rokama pograbi po napolnjeni blagajnici! To je najnovejša politična modrost, ki jo je rodil vročekrvni profesor!“ (Recimo rajši, kar je bolj umestno, da je to najnovejša politična modrost, ki se je rodila iz možganov znanih „Slovanovih“ veljakov.)

„Profesorja Šukljeta program (imamo še vedno pred sabo „Slovanove“ duhovite besede) je tedaj hleb kruha, to je materialni dobiček. (Saj vendar ni prav, da se „Slovan“ tako norčuje s svojimi čitatelji!) Narodnost ima pri njem samo takrat veljavo, če ne nasprotuje materialnemu dobičku. (Kako veljavo da ima narodnost, tega ni treba Šukljetu učiti se od „Slovana“). Kadar imaš voliti med skledo in ljubeznijo do slovenske domovine, tedaj pograbi z obema rokama po skledi! (To naj stori, ako jim je drago, „Slovanovi“ modrijani, gosp. Šuklje čista drugače slovensko domovino.) Gorjé nam, če se mladina naša napije iz tega skaljenega vira! (Mi pa pravimo: Gorjé nam, če bode mladina naša srkala iz vira „Slovanovega“, ki nikar ni čist vir.) Potem mora izginiti iz naše politike vsa uzornost, vse, kar smo do sedaj prištevali k uzvišenemu dobru!“ (Naj se le ziblje „Slovan“ v uzorih svoje politike, prave ljubezni do domovine in trezne politike ne bode nihče iskal pri njem.)

— (Volilski shod.) Včeraj zvečer sklical je národni volilni odbor gospode volilce ljubljanskega mesta na 7. uro zvečer v mestno dvorano. Udeležba bila je zelo mnogobrojna. Shod otvoril je kot zastopnik národnega volilnega odbora g. dež. poslanec, ces. svetnik Murnik ter pojasnjeval namen shoda; konečno predlaga predsednikom shodu gospoda župana ljubljanskega P. Grassellija. G. predsednik potem razloži v kratkih potezah, katere lastnosti se zahtevajo od državnega poslanca, ter pozivlje, kdo se hoče oglasiti kot kandidat; ker se nihče ne javi, povpraša, če kdo volilcev želi besede. Oglasi se g. dež. in bivši državni poslanec dr. Vošnjak, kateri nasvetuje, naj se jednoglasno izvoli državnozbornim kandidatom ljubljanskega mesta prevz. g. grof Karol Hohenwart. Gospod govornik v kratkih, a jednatih besedah označi pomen in veljavo g. kandidata ne samo za slovenske poslance, nego za vso desnico, omenja njegovih zaslug za dozdanje pridobitve Slovencev in njegove nagnjenosti Slovincem. Gosp. navzočni volilci vsprejmó z burnimi „živio!“ jednoglasno grofa Hohenwarta svojim kandidatom. Konečno poprime besedo še gospod dr. Tavčar ter izjavi, da bode tudi „odločna, bolj odločna stranka“ v Ljubljani z radostnim srcem glasovala za tega kandidata. Na to se shod zaključí.

— (Štiridesetletnico) svojega državnega službovanja obhajal je predvčeranjim c. kr. uradnik pri rudarskem uradu gosp. Alojzij Schaffenrath, podpredsednik kranjskega veteranskega društva.

— (Nesreča.) Iz Logatca se nam poroča: Dne 16. t. m. sekal je Štefan Lekan iz Podgore, zdaj služeč pri posestniku Janezu Feliču v Iški vasi, v gozdu „Praprotnica“ drva. A pri delu bil je Lekan nepreviden; posekana smreka pala je nanj takó močno, da je takoj mrtev obležal.

— (Slana) napravila je te dni na Štajerskem mnogo škode. V mariborskem in ptujskem okraji bilo je predvčeranjim mnogo slane, katera je znatno opalila koruzo, fižol, krompir, kumare in druge bolj mehke rastline, katere so ravnokar prilezle iz zemlje. V nekaterih krajih provzročila je tudi nekoliko škode v vinogradih. — Iz Kranjske se nam do zdaj še ni poročalo, da bi bila slana napravila kaj škode.

„Národní dom.“

Podpisani odbor „Národnega doma“ naznanja, da se je vsled želje več društvenikov preložila seja občnega zbora z dné 26. t. m. na dan 31. t. m. ob 11. uri dopoludné v čitalnični dvorani s sledečim dnevnim redom:

- 1.) Predsednikov nagovor.
- 2.) Poročilo tajnikovo.
- 3.) Poročilo blagajnikovo.
- 4.) Poročilo pregledovalnega odseka.
- 5.) Volitev predsednika.
- 6.) Volitev upravnega odbora.
- 7.) Volitev pregledovalnega odseka.
- 8.) Posamezni nasveti društvenikov.

Vsi p. n. gospodje društveniki so torej uljudno povabljeni, da se udeležé tega občnega zbora v polnem številu.

V Ljubljani dné 20. majnika 1885.

Za upravni odbor društva „Národní dom“:

Dr. Alfons Mosche,
predsednik.

Dr. Karol vitez Bleiweis Trsteniški,
podpredsednik.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Budimpešta, 19. maja. V današnji seji obravnavale so se imunitetne zadeve.

Budimpešta, 19. maja. Dunajski občinski odborniki so ob 7. uri sim prišli; na parobrodu pozdravil jih je nadžupan Rath v ogerskem in nemškem jeziku. Dunajski župan Uhl odgovoril je na pozdrav, na kar sta se župana objela ter poljubila. Ljudstvo je radostno pozdravljalo goste.

Zagreb, 19. maja. Hrvatska regnikolarna deputacija se je danes sešla, da se posvetuje, kdaj naj se snidete obe deputaciji v Pešti.

Berolin, 19. maja. Cesar se danes ni udeležil ogledovanja čet, ker je nekoliko prehlajen ter mora ostati v sobi.

Pariz, 19. maja. Viktor Hugo se vedno nespremenjeno slabo počuti. Po noči je zelo težko dihal. Bolnik je pri polni zavesti in dejal je navzočnim: „Želim si, da bi bilo kmalu konec!“

Telegrafično borzno poročilo

z dné 20. maja.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.35
„ „ „ srebru	82.75
Zlata renta	107.75
5% avstr. renta	98.35
Delnice národne banke	859.—
Kreditne delnice	287.90
London 10 lir sterling	124.50
20 frankovec	9.85
Cekini c. kr.	5.85
100 drž. mark	60.90

Tujci.

Dné 18. maja.

Pri Maliči: Borges, trgovec, iz Draždanj. — Dostal, c. kr. vladni svetnik; Schopek in Wenier, trg. potovalca, z Dunaja. — Baumgartner, ravnatelj, s hčerko, iz Grada. Pri Slonu: Stubenvoll, gledal. agent, z Dunaja. — Steinhart, želez. agent; Lippich, zasebnica, in vitez Mack, iz Grada. — Vitez Galateo, c. kr. nadlajtenant, iz Briksna. — Bohinc, župnik, iz Sv. Križa.

Umrlí so:

V civilni bólnici:

Dné 17. maja. Marija Grablovšek, delavka, 27 let, Morbus Brightii.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
19. maja	7. zjutraj	732.70	6.8	jvzh. sl.	obl.	7.7
	2. pop.	732.39	11.7	svzh. sl.	„	dež
	9. zvečer	733.53	7.4	vzh. sl.	jasno	

Kisla voda, kopelišče Radvanj

Vsled obilega ogljenokislika, natrona in lithiona je rad-
vanjska kislá voda kot
specifikum pri: protinu,
kamnji v žolci, mehurji in
ledvicah, zlati žili, brambo-
rici, brahoru, zlatenici, želo-
dečnih boleznih in pri katáru
Kopelji, stanovanja in restavracija
po ceni.

Kisla voda je najboljša namizna voda.
Popis in tarif
zastoj in franko
v Radvanj.

Radvanjska kislá voda je najboljša namizna voda.
Popis in tarif
zastoj in franko
v Radvanj.

Radvanjska kislá voda je najboljša namizna voda.
Popis in tarif
zastoj in franko
v Radvanj.

Spreten črkostavec

pri časopisih za slovenski stavek, ki more i korekture čitati, sprejme se takoj v stalno kondicijo pri **Iv. Rakušu** v Celji. (86)

V našem založništvu je izišel na svitlo

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčič-eve.

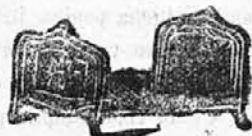
Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

Velikanske izgube, katere so zadele véliko london-
sko tovarno za železne meblje, Godoridge Brothers
and Comp., pri najnovejšem padcu glasgovske banke,
so isto tako silno omajale, da je sklenila, tovarno za-
preti ter velikansko zalogo, zlasti pri vseh izložbah s
zlatimi kolajnami odlikovanih mebljev za četrti del pod
tovarniško ceno po polnem razprodati. Prodajam torej
pri meni od gori omenjene hiše v zalogi se nahaja-

Postelje so skoro
tu narisani slične.

joče čudalepe 400 železne postelje za odraslene (ne-
dosažna krasota za vsako stanovanje in sobo) po ba-
jevili, tú še nečuveni smešni ceni, komad le po 8 gld.
(prejšnja cena 30 gld. 50 kr.) Izvršujem tudi posamezna
naročila, dokler zadostuje zaloga, v vedno izbornih in
brezhibnih izvodih takoj proti vpošiljavi gotovine.

F. Bugányi

zaloga strojev, Dunaj, Landstrasse, Krieglergasse.

Zlasti spomladi in poleti se železnim posteljam,
ker za vse slučaje vedno podajejo varnost zoper mr-
čese in nesnažnost, dalje nepokončljivo vztrajejo in
se mogó lehkó skupaj skladati, dáje prednost pred
lesenimi. (21) 10—9

Važno za častnike in vojake!

Vojaške knjige

spisal Komel pl. Sočebnan, ces. kr. stotnik,
se dobivajo v bukvarni

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg
na Kongresnem trgu št. 2:

Službovník za c. kr. vojstvo, I. in II. del, slo-
vensko, po 30 kr.

Službovník za o. kr. vojstvo, II. del 30 kr.,
III. del 20 kr. (slovensko-nemški).

Garnizonska in stražna služba, 30 kr. (sloven-
sko-nemški).

Bojna služba itd., 40 kr. (slovenski).

Slovnica vojaška, 1 gld.

Werndljeva puška (slovensko-nemški), 20 kr.

Pouk o zemljišči (slovensko-nemški), 20 kr.

Osnova vojstva, 20 kr. (28) 16

Jaz Ana Csillag

s svojimi velikansko dolgimi Loreley-lasmi, koji so vsled po-
rabe od mene izumljene pomade za rast las tekóm 14 me-
secev zrastle za 185 cmtr. ter postali takó gosti, da so mi
zaradi teže morali izstriči tri kite.

To pomado za rast las preiskavali in razkrojivali so
najznamenitejši strokovnjaki mediciničnih fakultet ter jo uznali
ne samo za po polnem neškodljivo, nego tudi za izbornó. Ista
pospešuje rast las, krepi lasne koreninice in je najbolje sred-
stvo zoper izpadanje las in izbornó učinkuje tudi na plešaste
glave, redke brke in brado. Zeló udana Ana Csillag.

Razpošilja se v vse dele sveta proti naprej vposlani gotovini
ali povzetji. (85) 8—1

Csillag & drug., Budimpešta, Kraljeva ulica 26.

Cena lončku: 50 kr., 1 gold. in 2 gold. z rabilnim navodom.

Analitično-kemično preiskali in odobrili gospodje:
Dr. Th. Werner, vodja kemično-analitičnega in politehnič-
nega závóda v Vratislavu; dr. Lev Liebermann, profesor
in vodja kemično-analitične kr. oger. državne poskusne postaje
v Budimpešti, in Jos. Szavosuk, prof. kemije v Budimpešti.

Glavno zalogo v Ljubljani imata: Karol Karinger, «pri
knezu Milošu», in Josip Obreza, frizér.

